

СТАНОВИЩЕ

**от проф. д-р Емил Илиев Куков – Югозападен университет „Неофит Рилски“,
Благоевград**

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор' в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., научна специалност Методика на обучението по изобразително изкуство, докторска програма Методика на обучението по изобразително изкуство, редовен докторант към катедра „Естетическо възпитание“.

Автор: Боян Людмилов Блажев

Тема: „Развитие на умения за изобразяване на обекти по натура чрез учебни задачи по живопис“

Научен ръководител: проф. д.изк.н. Бисер Илиев Дамянов от Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № Р33-5409 от 23.10.2018 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Развитие на умения за изобразяване на обекти по натура чрез учебни задачи по живопис“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., научна специалност Методика на обучението по изобразително изкуство.

Автор на дисертационния труд е Боян Людмилов Блажев – докторант в редовна форма на обучение към катедра „Естетическо възпитание“ с научен ръководител проф. д.изк.н. Бисер Илиев Дамянов от Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.

Представеният от Боян Людмилов Блажев комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- автобиография в европейски формат;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации – 5 броя;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;

Докторантът е отбелязъл 5 броя публикации (непредставени). Дисертационният труд и публикациите са индивидуално разработени от докторанта.

2. Кратки биографични данни за докторанта

1.10.1997–30.06.2001г. Национална художествена академия, София, изучава специалност „Живопис“, в класа на Акад. проф. Светлин Русев. Придобитата квалификация ОКС „Бакалавър“;

1.10.2001–30.06.2003г. Национална художествена академия, София, изучава специалност „Живопис“, в класа на Акад. проф. Светлин Русев. Придобитата квалификация ОКС „Магистър“;

1.06.2009–01.12.2009 г. „Арт Колидж“ Торонто, Канада – стажант-преподавател по живопис и компютърна анимация;

2014 г. Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Педагогически факултет – хоноруван преподавател по „Живопис“ към катедра „Естетическо възпитание“;

11.02.2014 г. Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, започва редовна докторантура в област на висше образование 1. Педагогически науки; професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по изобразително изкуство, докторска програма Методика на обучението по изобразително изкуство. Отчислен с право на защита, считано от 01.03.2017 г.

15.02.2016–30.06.2016 г. Карлов университет, Прага, Чехия, специализация по програма Erasmus+.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Темата на труда е дисертабилна и актуална за научна разработка. Изборът на темата е особено подходящ, като се има предвид, че разглежда проблеми с теоретико-приложно значение от областта на методиката на обучението по изобразително изкуство, което утвърждава тенденции в образованието чрез изкуство, касаещи подготовката на студенти бъдещи преподаватели. Те са отдавна познати, но едва през последните години приети и утвърдени в съвременната българска научна педагогика. Целите и задачите на изследването са изведени аргументирано, педагогическите аспекти на проблема се базират на теоретични предпоставки и практически основания.

4. Познаване на проблема

Представеният дисертационният труд, се състои от 215 страници текст и 193 страници включени в 3 приложения (отделени в самостоятелно книжно тяло). Структурата на дисертацията включва увод, четири глави, изводи и заключение, резюме на получените резултати. Библиографията се състои 14 страници, включващи 172 заглавия, от които 142

източници на кирилица и 30 на латиница и сайтография. Дисертационният труд съдържа общо 21 таблици и 21 диаграми. В приложенията са включени 60 фотоси на репродукции на живописни произведения, 162 учебни работи създадени от експеримента и 17 таблици.

От така структурирания дисертационен труд и ползваната библиография е видно, че авторът познава състоянието и проблемите на съвременното обучение по живопис на студенти, че е информиран и ерудиран по тази тематика.

5. Методика на изследването

Избраната методика на изследване е подходяща, с която се постигат целите на дисертационния труд. Използват се метод за наблюдение (педагогическо наблюдение), метод за сравнителен анализ, диагностичен разговор; (дискусии във фокус – групи) – чрез конферанси, описателен метод, дескриптивен анализ (използва комбинация от следните методи: контент-анализ, феноменологичен подход /концептуален анализ – подробно, описание на учебния процес/, херменевтичен анализ, научен анализ и синтез, педагогическа диагностика, сравнителен анализ, дидактически експеримент, статистически методи). Вследствие на проведено експериментално изследване са представени емпирични данни и резултати от малка извадка изследвани лица в периода 2016 -2018 г. (36 студенти от първи курс, от тях активно участие вземат 30), обучаващи се в ПУ „Паисий Хилендарски“ в специалностите „ПОИИ“ и „Графичен дизайн с реклама“, разпределени на случаен принцип в експериментални групи с общ брой 19 студенти и контролни групи с общ брой 11 студенти, които създават 162 студентски творби.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационния труд посветен на обучението по живопис има теоретико-приложен характер. Структурата включва увод, четири глави, изводи и заключения, а също приложения.

Уводът на дисертационния труд аргументира избора на темата и нейната актуалност – именно с дидактическите проблеми, съдържанието и методическите похвати в обучението по живопис на студентите в специалността „Педагогика на обучението по изобразително изкуство“ във Висшите училища.

В глава първа „Обзор на литература по въпроса и теоритична постановка на проблема“ Боян Блажев разглежда основни понятия, научни разработки, свързани с обучението по живопис, развитие на методите и рисувателните практики и обширно представя развитието на художественото и академично образование, като световен и български опит.

Глава втора „Обучение по живопис във висшите училища“ съдържа ценно методическо проучване на учебните програми по живопис и педагогическата работа във Висшите училища

в България. Разгледани са идеите за обучение по живопис чрез рисуване „по натура“ в специалността „Педагогика на обучението по изобразително изкуство“.

Глава трета разглежда същността на изследването „Апробиране на модул за обучение по живопис в специалностите „ПОИИ“ и „Графичен дизайн с реклама“. Планирани са етапите на проучването, методите на научното изследване, контингента. Формулирани са обекта, предмета, целта, задачите и хипотезата на изследването. Изведена е концепция за прилагане на експериментален модул с конкретни учебни постановки. Извеждат се пет критерия и показатели към всеки, за проверка и оценка на получените резултати.

Глава четвърта отчита данните и анализ на резултатите от изследването. Резюмирани са получените резултати от експеримента, направен е сравнителен анализ на резултатите от учебните постановки на проведения експеримент. В тази глава докторантът показва умение да анализира студентските творби и ги окачествява по отделните оценъчни критерии. Резюмето на получените резултати показва, че методическата система е работеща и ефективна в обучението по живопис.

Направените изводи в края на дисертацията са адекватни на изложението и отразяват основните проблеми и постижения отразени в теоретичната разработка. Заключениеето отразява същественото и постигнатото от докторанта в дисертацията.

Приложението е изготвено в логична връзка с текста-изложение и съставлява неделима част от дисертационното изследване. То изяснява и допълва визуално моменти от текста.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Научните приноси са реални и отразяват заслугите на докторанта за обогатяване на методическите похвати в обучението на студенти по живопис. Бих искал да направя едно уточнение към трети принос „Обогатяване на съществуващата система и въвеждане в обучението на нови педагогически похвати, в които се прилага описание и анализ на произведения на изобразителното изкуство, създадени от български и световно известни майстори, които са пряко свързани с поставената живописна задача“, че прилагането на описание и анализ на произведения на изобразителното изкуство.... е използван с успех и от други автори, работещи по тези проблеми.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантът представя 5 самостоятелни публикации на български език издадени в сборник доклади на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и Югозападен университет „Неофит Рилски“ в периода 2015-2017 г.

9. Лично участие на докторанта

Резултатите и приносите на проведеното дисертационно изследване, представени в дисертационния труд на тема: „Развитие на умения за изобразяване на обекти по натура чрез учебни задачи по живопис“ са оригинални и са лична заслуга на докторанта.

10. Автореферат

Авторефератът е оформен според изискванията, отразява основните резултати и съответства на дисертационния труд.

11. Критични забележки и препоръки

Дисертационния труд притежава научни качества, но имам няколко конкретни забележки и препоръки, които не омаловажават достойнствата му:

1. Някои от текстовете касаещи теорията на цветовете в Глава Втора биха могли да бъдат извадени и включени в специално методическо ръководство по живопис.
2. Не става съвсем ясно какви са начините за формиране и постигане на конкретните съотношения при студентите от експерименталните и контролни групи, в числово отношение експерименталните са по-големи;
3. По отношение на критериите и показателите за оценка на студентските творби е необходимо да се уточни кое е ново и надграждащо и на какво то се опира от предишни изследвания и автори;
4. Да се преценира понятийния апарат (напр. „живописта по натура“ е метод, форма на работа или подход);
5. Някои от литературните източници в „Библиография“ е необходимо да се актуализират (напр. освен Лозенски, Д. Методика на рисуването. Издателство „Наука и изкуство“ София. 1965 г. да се допълни и с Димчев, В. Изобразително изкуство /Методика/. „Просвета“ София. 1993 г., който в случая липсва).

13. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам основните постижения и приноси в дисертационното изследване да бъдат публикувани чрез статия, студия или монография, за да бъдат използвани от по-широк кръг специалисти и преподаватели по живопис, а също и студенти от художествените специалности.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд показва, че докторантът Боян Людмилов Блажев притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Методика на обучението по изобразително изкуство, като изявява качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Представеният дисертационен труд има научни качества и научни приноси и отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на Педагогически факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ, поради което, убедено давам своята **положителна** оценка за проведеното изследване и постигнати научно-приложни резултати, и препоръчвам на членовете на уважаемото Научно жури на Боян Людмилов Блажев да бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“ в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма Методика на обучението по изобразително изкуство.

30.11.2018 г.

Изготвил становището:

проф. д-р Емил Куков